

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 44. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Безпека життєдіяльності
Викладач (-і)	Стефінін Володимир Володимирович, доц., к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380672992171
Е-mail викладача	volodymyr.stefinin@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>В умовах ринкових відносин та різних форм власності виникає необхідність розроблення нових методологічних підходів до побудови сучасної, гнучкої та доступної для різних господарських структур моделі управління безпекою життя та діяльності людини на національному, регіональному й виробничому рівнях. В країні з соціально орієнтованою економікою безпека життєдіяльності має бути одним з найважливішим завдань соціально-економічної політики держави, кожного підприємства та організації, а також формування відповідальності за особисту та колективну безпеку, усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів із забезпечення безпеки праці на робочих місцях.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни є набуття студентом компетенцій (знань, умінь і навичок) для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й реалізацій природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни полягають в опануванні знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях; формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення необхідного рівня безпеки функціонування промислових об'єктів, збереження матеріальних та культурних цінностей у межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни безпека життєдіяльності студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні положення Концепції національної безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи; – аксіоми про потенційну небезпеку діяльності людини; – джерела небезпеки та їх класифікацію; 	

- концепцію допустимого ризику;
- загальні положення управління ризиком;
- системи забезпечення життєдіяльності людини;
- характеристики системи «людина - життєве середовище»;
- об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі «людина - життєве середовище» різного рівня;
- основні законодавчі та нормативно-правові акти з безпеки життєдіяльності;
- види уражень організму людини;
- послідовність дій при наданні домедичної допомоги;
- правові та організаційні основи охорони праці, структуру і завдання управління охороною праці на виробництві;
- основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії; – принципи, методи і засоби контролю параметрів шкідливих і небезпечних виробничих чинників на робочих місцях;
- основні заходи і засоби захисту працівників від шкідливих і небезпечних виробничих чинників типових для певних видів діяльності;
- основи пожежної безпеки під час виконання робіт.

вміти:

- визначати рівень безпеки системи «людина - життєве середовище»;
- ідентифікувати небезпеку;
- визначати причини та можливі наслідки небезпек;
- класифікувати небезпечні, шкідливі та уражаючі фактори;
- аналізувати умови виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- здійснювати системний аналіз безпеки життєдіяльності;
- ідентифікувати тип ситуації та оцінити рівень небезпеки, визначати профілактичні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям;
- обґрунтовувати ймовірність прояву небезпечних факторів у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- застосовувати засоби індивідуального захисту, звільняти потерпілого від дії електричного струму, вогню та з-під обвалів, рятувати потопаючих;
- надавати першу долікарську допомогу;
- використовувати положення законів, нормативно-правових актів і нормативно-технічних документів у практичній діяльності під час виконання професійних функцій;
- дотримуватися вимог безпеки експлуатації технологічного устаткування і процесів під час виконання робіт, в також заходів з електро- та пожежної безпеки;
- впроваджувати профілактичні заходи щодо запобігання професійних захворювань та професійних отруєнь, травматизму, аварій і пожеж;
- впроваджувати і контролювати виконання перспективних, оперативних і поточних планів, наказів і розпоряджень органів управління підприємства з охорони праці.

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності та охорони праці у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу та об'єктів господарювання в умовах надзвичайних ситуацій.

4. Компетентності

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області,

її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

5. Програмні результати навчання

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
семінарські заняття	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	073 Менеджмент	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	лекції	Семінарські заняття	самостійна робота	лекції	Семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат дисципліни «Безпека життєдіяльності.»	2		5	2		6
Тема 2. Природні небезпеки та характер їхніх проявів.	2	2	5		2	6
Тема 3. Техногенні небезпеки та їх реалізації.	2		5		2	6
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки.		2	5	2		6
Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2	2	5			7
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура	2	2	5	2		7

захисту населення та адміністративно-територіального округу у надзвичайній ситуації.						
Тема 7. Виробниче середовище і його вплив на людину. Суть, завдання та організація охорони праці	2	2	5		2	7
Тема 8. Умови праці на виробництві, їхня класифікація та нормування		2	5			7
Тема 9. Організація охорони праці на виробництві	2		5			7
Тема 10. Економічні аспекти охорони праці	2	2	5		2	7
Індивідуальне завдання			10			10
Усього годин	16	14	60	6	8	76

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Поточне тестування та самостійна робота			Сума балів з навчальної дисципліни																					
	Модуль 1		Модуль 2																						
	Змістовий модуль 1 поточний контроль	Змістовий модуль 2 Самостійна робота	Змістовий модуль 3 Індивідуальне завдання																						
	Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10																						
	40	50	10																						
	100				100																				
	<p>Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th colspan="3" style="text-align: center;">Шкала оцінювання для заліку</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">університетська</th> <th style="text-align: center;">національна</th> <th style="text-align: center;">шкала ECTS (ЄКТС)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90 – 100</td> <td rowspan="5" style="text-align: center; vertical-align: middle;">Зараховано</td> <td style="text-align: center;">A</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">80-89</td> <td style="text-align: center;">B</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">70-79</td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60-69</td> <td style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">50-59</td> <td style="text-align: center;">E</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">26-49</td> <td rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">незараховано</td> <td style="text-align: center;">FX</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-25</td> <td style="text-align: center;">F</td> </tr> </tbody> </table>				Шкала оцінювання для заліку			університетська	національна	шкала ECTS (ЄКТС)	90 – 100	Зараховано	A	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	26-49	незараховано	FX	1-25
Шкала оцінювання для заліку																									
університетська	національна	шкала ECTS (ЄКТС)																							
90 – 100	Зараховано	A																							
80-89		B																							
70-79		C																							
60-69		D																							
50-59		E																							
26-49	незараховано	FX																							
1-25		F																							
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу.</p>																								

Самостійна робота	<p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна оцінка за тестування становить 50 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання на вибір студента:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою 2. Написання реферату (есе) 3. Аналітичний звіт власних наукових досліджень за відповідною тематикою 4. Підготовка презентації за заданою тематикою 5. Виконання розрахункової графічної роботи <p>В індивідуальному завданні вказується назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця.</p> <p>Захист відбувається під час практичних занять. При необхідності завдання можна надіслати викладачу на електронну пошту.</p> <p>Максимальна оцінка становить 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (максимум 40 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (максимум 50 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне завдання (максимум 10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перекладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік який виставляється як сума балів за модулями.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:</p> <p>один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання або усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
8. Політика навчальної дисципліни	
<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/:</p> <p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога</p>	

застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. .

9. Рекомендована література

Основна

1. Кодекс цивільного захисту України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
2. О.І. Запорожець. Безпека життєдіяльності. К.: 2019 р.
3. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності» Харків: ХНУРЕ, 2018 р.
4. П. Атаманчук. Безпека життєдіяльності. Центр навчальної літератури. 2017 р.
5. Малєєв, В. О. Охорона праці в галузі [Текст] : навч. посіб. / В. О. Малєєв, О. О. Венгер. - Херсон : Вишемирский В. С., 2020. - 166 с.
6. Охорона праці в галузі [Текст] : підручник / К. С. Варивода, С. І. Горденко ; ДВНЗ "Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Переяслав-Хмельницький : Домбровська Я. М. [вид.], 2019. - 445 с.
7. Кодекс законів України про працю - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

Інформаційні ресурси

1. www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України
2. www.portal.rada.gov.ua – Верховна Рада України
3. www.dsns.gov.ua – Державна служба з надзвичайних ситуацій
4. www.merp.gov.ua – Міністерство захисту та природних ресурсів України.
5. www.nescu.org.ua – Національний екологічний центр України.

Наукові публікації

1. Марченко, К. М. "Інформаційна безпека життєдіяльності людини." Наукові записки (2019): 38.
2. Горбунова, Каріне Маркарівна, and В. М. Курепін. "Виховання культури безпеки життєдіяльності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти." Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер.: Педагогічні науки 3 (2018): 127-135.
3. Нагайчук, Олена Валеріївна. "Пропозиції щодо поліпшення викладання у ВНЗ дисциплін з охорони праці та безпеки життєдіяльності." (2017).
4. Бокшиц, О. М. "Формування знань з безпеки життєдіяльності у студентів вищих навчальних закладів й заходи запобігання нещасних випадків на виробництві." Молодий вчений 1 (2017): 5-8.

К.е.н., доцент кафедри теоретичної
і прикладної економіки

В.В. Стефінін